

ALAPVETŐ JOGOK BIZTOSA
AZ ENSZ ÁLTAL AKKREDITÁLT NEMZETI EMBERI JOGI INTÉZMÉNY

Ügyszám: AJB-1251/2021
Előzmény: AJB-453/2020
AJB-5238/2019

Dr. Jovánovics Eszter

Társaság a Szabadságjogokért

tasz@tasz.hu

Tisztelt Asszonyom!

Köszönöm, hogy szervezetük megtisztelt a bizalmával és az Önökhöz forduló panaszosok képviselőjében a segítségemet kérték. Jelzésükben a Kéthelyi Értelmi Fogyatékosok Otthonában (a továbbiakban: Otthon) tapasztalható körülményeket, valamint több haláleset körülményeit sérelmezték. A jelzésben foglaltak kivizsgálása érdekében tájékoztatást kértem a Szociális és Gyermekvédelmi Főigazgatóság Somogy Megyei Kirendeltségétől (a továbbiakban: SZGYF).

Az SZGYF igazgatójának tájékoztatása szerint megkeresésem beérkezését követően fenntartói vizsgálatot folytattak az Otthonban, melynek keretében az intézmény vezetőinek és érintett munkatársainak meghallgatására, a hivatásos gondnok meghallgatására és szakmai dokumentumok vizsgálatára került sor. A fenntartói vizsgálat eredményei az alábbiak.

Az intézményben lakó [REDACTED] Rita halálával összefüggésben a haláleseményt megelőző állapot – a vonatkozó dokumentációk tartalma szerint, a szakmai és jogszabályi előírásoknak megfelelően – egymással összhangban, pontosan került dokumentálásra. Az elmondottak és a vizsgált iratanyag szerint az intézmény az ellátott kórházba szállításának intézményi protokollja alapján járt el a vizsgált személy esetében. Ezen túlmenően [REDACTED] Rita fejlesztési terve személyre szabottan készült el, az egészségi állapotában beállt változásokra a szakmai dokumentáció kellően reagált, az ápolási/gondozási lapok havi felülvizsgálatai szintén megtörténtek.

Ugyancsak az Otthonban élő [REDACTED] vonatkozásában – az igazgató válasza szerint – 2019.02.26-án nőgyógyászati vizsgálatra került sor, melynek során a beteg státusza „virgo intacta”-ként került megállapításra. Az igazgató megállapította az egészségügyi dokumentáció és a magatartási lap vizsgálata alapján, hogy a beköltözés (2019.02.13.) napján állított szexuális erőszak áldozatává nem válhatott [REDACTED] nem merült fel nemi erőszak gyanúja.

Az egészségügyi dokumentáció kimerítő áttanulmányozását követően [REDACTED] vonatkozásában pedig az igazgató arról tájékoztatott, hogy az ellátással kapcsolatban nem merült fel probléma.

Megkeresésemben tájékoztatást kértem az SZGYF-től a lakók kórházba szállítási protokolljáról. Az igazgató tájékoztatása szerint a kórházba szállításról, vagy az ügyelet igénybeviteléről alapvetően az egyén egészségi állapota alapján az éppen a rendelőben műszakot teljesítő szakdolgozó dönt, munkarendjét tekintve 07-19h között. Éjszakai műszakban a szolgálatot teljesítő szakdolgozó, vagy műszakfelelős dönt az akut esetek ellátáshoz való hozzájárulásáról (ügyeletes orvos hívás, OMSZ hívás stb.). Erre akkor kerül sor, ha az ellátott állapota ezt szükségessé teszi. Az ellátott kórházba szállításának protokollja értelmében kórházi felvétel esetén, illetve szakrendelésen való megjelenéskor minden esetben szakképzett ápoló - gondozó kíséri az ellátottakat, ezzel is segítve a kommunikációt és ellátásukat. Ilyen esetben minden ellátott magával visz egy úgynevezett „készenléti táskát”, ami tartalmazza személyes használati tárgyain kívül az egészségügyi

és személyes dokumentációját is. Továbbá magával viszi a rendszeresen szedett gyógyszerkészítményeket (min. 1 heti mennyiség) és incontinenca termékeket. Amennyiben saját gyógyászati segédeszközt használ az ellátott, így például szemüveg, hallókészülék, mankó, járássegítő bot stb., akkor azt szintén elviszi magával. A gondnokok, hozzátartozók számára a tájékoztatás kórházba, vagy más egészségügyi ellátásba történő szállításról a leghatékonyabb elérési módon, így telefonon, e-mailban, vagy levélben, vagy akár személyesen történik. Az ellátott állapotára vonatkozóan alapvetően az orvosi rendelő szakdolgozói tartanak folyamatos kapcsolatot a kórházzal, az információkat pedig továbbítják a hozzátartozónak, illetve a gondnokoknak a protokollban foglaltak alapján. Az intézményben bekövetkező halálesetek során a hagyatéki eljárási szabályzat az irányadó. A lakók kórházban történő elhalálozása esetén az intézményt érintő tevékenységekben szintén a hagyatéki eljárás szabályzata az irányadó, így például a törvényes képviselőnek történő átadás-átvétel, vagy az ellátott nyilatkozata alapján az eltemetetéséről való gondoskodás. Az intézményben lakók sérelmére, más lakó vagy dolgozó által elkövetett bűncselekmények esetén a vészhelyzetek kezelésére vonatkozó eljárásrend, továbbá a mindenkor hatályos szociális és a gyermekvédelmi intézményekben bekövetkező rendkívüli eseményekről és az azokkal kapcsolatos jelentés rendjéről és intézkedésekről szóló Szociális és Gyermekvédelmi Főigazgatóság Főigazgatójának egyedi utasítása alapján elkészített (legutóbb 2020.03.01-én módosított) intézményi szabályzat az irányadó.

Tájékoztatást kértem továbbá a panaszmechanizmus különböző lehetőségeiről is. Az SZGYF igazgatója válaszában arról tájékoztatott, hogy az intézmény rendelkezik Panaszkezelési szabályzattal, mely elérhető minden ápolási-gondozási egységben. A mentálhigiénés munkatársak kérésre is segítséget nyújtanak az ellátottaknak, gondnokaiknak, hozzátartozóiknak is. Ezen túl, az ellátottjogi képviselő neve, elérhetősége és fogadóórájának ideje az intézmény minden gondozási egységén kifüggesztésre került. Az Érdekképviselői Fórum évente két alkalommal ülésezik, lakógyűlést (nagy csoport) egységenként havonta, illetve szükség esetén is szerveznek az aktuális problémák megvitatása és feldolgozása érdekében. Egyébiránt lakógyűlést a teljes intézmény tekintetében indokolt esetben, továbbá az intézmény vezetése a jelentősebb változások kapcsán eseti jelleggel is tart. A szociális és mentálhigiénés munkatársak, és a szociális segítők az ellátottak kérésére segítséget nyújtanak panaszos ügyeik intézésében. Amennyiben az ellátottnak az intézmény vezetősége felé van panasz, abban az esetben jelzéssel élhet az intézményvezető felé szóban és írásban egyaránt. Érdekképviselői Fórumot a jogszabályi előírásoknak megfelelően félévente tartanak, mely ülésekről jegyzőkönyv készül. A Fórumon rendszerint részt vesz a fenntartó, az ellátottjogi képviselő, a dolgozók és ellátottak képviselői, a hozzátartozók és /vagy a törvényes képviselők. Az előre meghatározott napirendi pontok mellett az éppen aktuális kérdések megbeszélésére, megvitatására kerül sor. Így a 2019-es évben a férőhely kiváltásához kapcsolódó kérdések, illetve egyes lakótársak magatartási problémái. A felvetések mellett elhangzott az intézményen belüli programok gazdagsága, a kirándulási lehetőségek sokszínűségének méltatása is.

Az intézmény vezetése kiemelt figyelmet fordít az ellátottak véleményére, érdekeik képviselésére és védelmére, így igyekeznek minél több fórumot biztosítani számukra, ahol a közös, vagy egyéni problémák megoldására van mód, melyek a következők. Panaszláda kihelyezésére az integrált intézmény minden telephelyén sor került a 2017-es évben. A panaszláda kezelésére kidolgozásra került egy szabályzat, melynek értelmében a láda kinyitása dokumentáltan történik, illetve az abban lévő esetleges panaszok kivizsgálására kért személyt is meghatározzák. Havi rendszerességgel történik a felnyitása, kiürítése, mely esetekről jegyzőkönyv készül. A panaszláda kihelyezése óta panaszos levél nem volt benne található, inkább rajzok, esetleg papírhulladék került bele.

Az egyéni érdekképviselő egyik formája az intézményben az ellátottak kísérésében (egészségügyi intézmény, hivatal) valósul meg. Az előre tervezett, vagy megadott időpontok esetében mentálhigiénés munkatárs, vagy gondozó és ápoló segíti az ellátottakat az adott helyen az érdekeik képviselésében. A kórházi kezelés ideje alatt az ellátottak állapotáról kapott információ az eseménynaplóba kerül dokumentálásra. Az ellátottakat kórházi kezelésük ideje alatt a kísérő személyek látogatják, továbbá ellátják őket tisztasági szerekkel, gyógyszerrel és tiszta fehérneművel. Az érdekképviselő másik fontos intézménye az ellátottjogi képviselő, aki minden hónap 2. szerdáján tartott fogadóórát az intézményben. Érdemi panasz az ellátottjogi képviselőhöz ez időig sem ellátott,

sem hozzátartozó részéről nem érkezett. A lakóönkormányzat tagjai a lakógyűlésen megválasztott lakóegységből delegált tagok (5 lakó) és 1 fő a tagok által választott intézményi dolgozó. A lakóönkormányzat működési rendje szerint negyedévente ülésezik. Javaslatot rendszerint az étlap tervezetre tettek, véleményt, tapasztalatot közvetítettek a szakmai csoportoknak. A 2019-es évben a Közalkalmazotti Tanács, 3 ülést tudott tartani az előre megbeszélt 4 ülés helyett. 2019-ben az első ülés január 11-én valósult meg, melynek napirendi pontja az éves terv megvitatása volt. A tanács tagjai az éves tervet elfogadták. Egyéb témára nem tettek javaslatot. A második ülés 2019. április 8-án volt. A gyűlésen az aktualitásokról, a napirendi pontban is megjelölt intézményben folyó és megvalósuló képzésről esett szó, mely az intézményi férőhely kiváltása vonatkozásában került megszervezésre. A soron következő és egyben az utolsó adott évi gyűlés 2019. szeptember 5-én valósult meg, melyen az aktualitások és a személyi ügyek megvitatására, megbeszélésére került sor. A gyűlés új tagfelvételtől határozott, valamint az intézményben létrejövő szakszervezetről esett szó.

Az SZGYF szűrőpróbaszerűen ellenőrzést végzett továbbá a zsebpénzek kifizetése és annak dokumentálása tárgyában, melynek során rendellenességet nem tárt fel. Külső ellenőrzésekre került sor továbbá 2019. június 12-én a Marcali ÁNTSZ által, október 30-án a fenntartó által, valamint november 4-én a Somogy Megyei Kormányhivatal által. Az ellenőrzések alkalmával intézkedést igénylő problémák nem merültek fel. Az intézmény belső ellenőrzésére szűrőpróbaszerűen került sor több alkalommal, ezek során intézkedés szükségessége szintén nem merült fel.

Tájékoztatom, hogy a beérkezett válasz, illetve a csatolt dokumentumok alapján alapjogi visszásság ténye nem állapítható meg kellő bizonyossággal. Az SZGYF válaszában foglaltak alapján az ügyben jelenleg alapvető joggal összefüggő visszásság gyanúja nem merül fel, ezért eljárásomat jelen levelemmel lezárom.

Munkájukhoz további sok sikert kívánok.

Budapest, 2021.02.19.

Üdvözlettel,

Dr. Kozma Ákos s.k.